

Оксана Карашук,

молодший науковий співробітник,

Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського

Голосіївський просп., 3, Київ, 03039, Україна

e-mail: karaoksana@ukr.net

<https://orcid.org/0000-0003-2929-3858>

БІБЛІОТЕКИ В ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОМУ СУПРОВІДІ СТРАТЕГІЧНИХ КОМУНІКАЦІЙ

Проаналізовано наукові праці щодо проблеми глобального інформаційного простору, осмислення сучасних тенденцій розвитку системи стратегічних комунікацій, значення інформаційно-аналітичної діяльності підрозділів бібліотек. Доведено, що для своєчасної протидії деструктивним інформаційним впливам потрібен постійний моніторинг, аналіз, оцінка та прогноз як вітчизняних, так і зарубіжних інформаційних повідомлень в електронних ЗМІ. Зазначено, що значення та ефективність інформаційно-аналітичної роботи залежить від оперативності обробки замовлення та прогнозування подій.

Ключові слова: інформація, інформаційний простір, стратегічні комунікації, держава, бібліотека, аналітика, інформаційно-аналітичні служби.

В умовах становлення в Україні інформаційного суспільства, перед державою постає завдання перегляду напрямів формування інформаційного простору, розвиток і захист якого є основою вдосконалення соціальної структуризації суспільства на постіндустріальному етапі його розвитку, джерелом суспільного прогресу. З постійним зростанням важливості інформації в суспільстві, з активізацією глобальних впливів на держави, набуває актуальності проблема збереження і постійного оновлення їхнього національного інформаційного простору.

Одним з головних інструментів для реалізації національних інтересів є інформація. Саме тому через зростання інформаційних загроз для більшості держав постало питання щодо забезпечення захисту власного інформаційного простору, національної незалежності. Задля цього потрібно, щоб національний інформаційний простір формувався з актуальної новітньої інформації, зберігання та захисту вже існуючої, а також з організації, циркуляції та її використання за допомогою різних засобів

масової комунікації як усередині певної країни, так і поза її межами для гарантування інформаційних потреб громадян і, головне, – інформаційної безпеки самої держави. Тому держава зобов'язана захищати власний інформаційний простір, забезпечувати його прогрес та застосування в інтересах усього суспільства. Цивілізовані країни розглядають становлення національного інформаційного простору як одну з головних складових свого політичного, соціально-економічного й культурного розвитку та впроваджують цілеспрямовану державну інформаційну політику з урахуванням стрімких змін і тенденцій розвитку в глобальному інформаційному просторі.

Проблеми глобального інформаційного простору активно досліджують такі науковці, як Н. Вінер, В. Горбатенко, В. Шкляр, К. Герман, О. Гриценко, Д. Дуцик, О. Зернецька, А. Неклесса, Т. Петрів, В. Соколов, Г. Хлисту, О. Шахтемирова. Наукове осмислення сучасних тенденцій розвитку системи стратегічних комунікацій, визначення її поняття й сутності в сучасному українському державотворенні, основних характеристик, організаційно-правових проблем упровадження в Україні висвітлено в працях таких дослідників, як С. Гуцал, Д. Дубов, О. Кушнір, Г. Почепцов, С. Соловійов. Окремі аспекти інформаційно-аналітичної діяльності досліджували В. Горовий, О. Ворошилов, А. Павленко, О. Порхун, Г. Покровська, Ю. Половинчак, В. Бондаренко, Л. Присяжна, Л. Чернявська, Л. Чуприна. Сучасні підходи до визначення стратегічних комунікацій і місця аналітичних підрозділів бібліотек у них, дослідження механізмів підтримки стійких інформаційних обмінів між суб'єктами суспільної діяльності, забезпечення умов для наповнення достовірною інформацією каналів її циркуляції, її аналітичне оброблення, вивчення кількісних та якісних характеристик стали результатами досліджень таких науковців, як В. Горовий, Т. Гранчак, Л. Чуприна, В. Пальчук, Ю. Половинчак, В. Бондаренко, О. Симоненко та ін. Теоретичне осмислення процесу вдосконалення співробітництва бібліотек з науковими установами знайшло відображення в роботах українських науковців Л. Дубровіної, М. Слободяника, В. Горового та ін. Загальні питання аналізу процесу розвитку електронних ресурсів висвітлювалися в працях В. Широкова, П. Бакута, Ю. Шумилова, А. Гиржона; питання використання електронних ресурсів порушувалося в працях В. Степанова, В. Голуба, В. Губарець та ін.

Метою статті є аналіз місця і ролі бібліотек як суб'єктів інформаційно-аналітичного супроводу стратегічних комунікацій, обґрунтування та висвітлення особливостей функціонування сучасних бібліотек.

Глобальний інформаційний простір та стратегічні комунікації займають важливе значення в практиці розвинених держав. Сьогодні в суспільстві немає такої сфери людської діяльності, яка б прямо чи опосередковано не була пов'язана з інформацією, її створенням, обробкою і передачею. Стратегічні комунікації є важливою складовою регулювання складних соціальних систем.

Як зазначає С. Богданов, усе очевиднішою стає потреба розробки єдиної комунікаційної стратегії, що включає весь арсенал комунікаційних методів та інструментів, спрямованих на досягнення стратегічних цілей держави на міжнародній арені. Стратегічний підхід до комунікацій передбачає вихід за межі традиційного набору таких категорій, як «цілісні аудиторії», «повідомлення» й «інформаційні продукти» та перехід до впливу на соціально-психологічні структури суспільства, а також на фундаментальні процеси, що лежать в основі проблем безпеки держави і забезпечення її національних інтересів [1]. У своїй науковій праці М. Закіров наголошує на тому, що стратегічні комунікації мають на меті фахово організоване просування державою в національному і міжнародному інформаційному просторі цінностей, інтересів і цілей шляхом узгоджених і планомірних дій усіх суб'єктів соціально-політичного процесу, а також створення ефективної системи запобігання та протидії деструктивним інформаційним впливам. Роль і значення стратегічних комунікацій суттєво зростає у зв'язку з глобалізацією, яка стирає не тільки економічні й культурні кордони між країнами, а водночас відкриває шлях для деструктивних сил, що отримують широкі можливості для поширення своїх ідей, зокрема за допомогою глобальної мережі Інтернет, до якої останнім часом значний інтерес виявляють ідеологи тероризму та екстремізму [2].

З огляду на довготривалу агресію проти України, пошук ефективних напрямів забезпечення власної інформаційної безпеки триває. Значимо, що вдалим зразком такої успішної діяльності є саме США, які доводять, що стратегічні комунікації є важливим інформаційним інструментом захисту для реалізації своїх інтересів. Тому проблема стратегічних комунікацій для них є досить широкою темою. З урядових джерел зрозуміло, що головну увагу приділяють активним інформаційним заходам не лише в межах самої країни, а й поза її межами.

Американські колеги поступово відходять від вузького тлумачення стратегічних комунікацій, таких як «битва наративів» або функціонування пресслужб. Загальний контекст розвитку теми стратегічних комунікацій є досить простий: ситуація в США дуже нагадує наші реалії.

Американці все частіше стають об'єктом негативного інформаційного впливу, починаючи від Росії (згадаємо вибори президента) та закінчуючи міжнародними терористичними угрупованнями на зразок так званої Ісламської держави. Тому дискусія щодо стратегічних комунікацій поступово зміщується в бік пошуку відповідей на питання щодо системних дій в інформаційному домені. Прикладом є щорічна конференція «Cyber Weason» у Національному університеті оборони США. Більшість її учасників свої виступи присвятили не організаційно-технічним аспектам кіберзахисту, а дискусії щодо стратегічного лідерства в інформаційному просторі та розвитку спроможностей досягати в ньому мети збройного протиборства. Як і має бути в державі, першу скрипку стратегічних комунікацій грає Білий дім. Кілька років тому на рівні уряду було видано ряд нормативних документів із стратегічних комунікацій, які періодично уточнюються. Як приклад варто згадати «Робочі рамки для стратегічних комунікацій» (The White House. National Framework for Strategic Communication). До речі, в штаті адміністрації Білого дому є посада директора зі стратегічних комунікацій (White House Director of Strategic Communications) і її не треба плутати з іншою посадою – директора з комунікацій (White House Communications Director) [3].

У своїй науковій роботі А. Шуляк аналізує різні підходи щодо удосконалення шляхів та механізмів внутрішніх і зовнішніх стратегічних комунікацій. Дослідниця посилається на думку В. Петрова, який аналізує Євроатлантичний вимір системи стратегічних комунікацій у форматі відносин НАТО – Україна. Він вважає, що в межах співпраці України та НАТО з питань стратегічних комунікацій започатковано процес розбудови національної системи стратегічних комунікацій, що стало своєрідним поштовхом до очевидних зрушень у посиленні інформаційного потенціалу Української держави в протидії російській інформаційній агресії, становлення системи стратегічних комунікацій. Наразі розроблено модель координації спільних зусиль партнерів, які беруть участь у розбудові StratCom в Україні (Дорожня карта Партнерства у сфері стратегічних комунікацій) [4].

Серед науково-дослідних установ України, які сьогодні проводять дослідження у сфері стратегічних комунікацій, потрібно виділити роботу Національного інституту стратегічних досліджень. Саме наукові доробки цієї установи відображають розвиток системи стратегічних комунікацій у сфері безпекової політики. На думку різних експертів, такі роботи є визначальною відповіддю на інформаційну агресію як проти України, так і проти інших країн світу.

Як зазначає Е. Виноградова, вже на початку ХХІ ст. почали створюватися спеціалізовані наукові центри для вивчення можливостей стратегічних комунікацій у розв'язанні військових конфліктів і запобіганні терористичним актам. Однією з таких організацій є Центр по боротьбі з тероризмом в Анкарі, організований у 2005 р. з метою підтримки НАТО щодо проблем захисту від тероризму. Центр проводить конгреси, семінари, курси для надання теоретичних і практичних знань та поширення інформації про тероризм для експертів і аналітиків НАТО. Ще однією науковою організацією, яка займається проблемами соціальних комунікацій, є Консорціум із соціальних комунікацій в університеті Арізони. Він об'єднує провідних учених, викладачів і лідерів громадськості в дискусії про підвищення ролі комунікації в боротьбі з тероризмом для національної безпеки і в громадській дипломатії [5].

На думку іншого науковця Н. Цветкової, останніми роками не менш важливим напрямом стратегічних комунікацій у світі стає інформаційне протистояння Росії з Європейським Союзом і США. У практичній площині воно реалізується у формі інформаційної взаємодії, яка передбачає точкове донесення міжнародної позиції держави до специфічних груп і контрпропаганду у відповідь на виступи опонентів [6].

Україна так само посилює боротьбу з російською інформаційною пропагандою. Як повідомлялося, РНБО 11 березня 2021 р. ухвалила рішення створити Центр протидії дезінформації – робочий орган Ради нацбезпеки й оборони. Центр протидії дезінформації створено з метою досягнення цілей та завдань Стратегії національної безпеки України, протидії поточним і прогнозованим загрозам національній безпеці та національним інтересам України в інформаційній сфері, а також для забезпечення інформаційної безпеки України, ефективної протидії пропаганді, деструктивним дезінформаційним впливам та кампаніям, недопущення маніпулювання громадською думкою.

Центр протидії дезінформації – державна інституція, яка у співпраці з громадськими організаціями протистоятиме російській пропаганді. Цей центр також координуватиме свою роботу з подібними інституціями в Латвії, Фінляндії і на рівні Європейського Союзу. Також свій проект, спрямований на протидію дезінформації, планує запустити в Україні Європейський Союз. Брюссель готовий виділити на нього два мільйони євро, аби поліпшити протидію дезінформації на місцевому рівні, підняти рівень медіаграмотності в Україні й підтримати високі стандарти медіа. В українській антидезінформаційній спільноті по-різному поставилися до ініціативи уряду зі створення Центру протидії дезінформації. Одна

з пропозицій – вироблення спільної стратегії [7]. Зважаючи на відкриту збройну та інформаційну агресію Російської Федерації проти України, необхідно було терміново протидіяти ситуації, опротестувувати дезінформацію, максимально розповсюджуючи достовірну інформацію в усіх засобах масової комунікації через проведення спільних пресконференцій з оприлюдненням офіційних коментарів уповноважених осіб, а також спонукати їх до активних дій щодо протистояння інформаційним кампаніям проти української держави. Дослідники вбачають, що активізація стратегічних комунікацій в Україні – це багато в чому результат гібридної війни, розв’язаної Російською Федерацією проти України. Саме пошук дієвих методів протистояння агресору спонукав Україну й інших міжнародних партнерів, які також вже відчували на собі агресивний тиск Російської Федерації, удосконалювати напрями та методи внутрішніх і зовнішніх стратегічних комунікацій.

Моніторинг та аналіз інформаційного простору стають як ніколи раніше актуальними та, поза всяким сумнівом, допомагають своєчасно виявити, розпізнати, охарактеризувати, класифікувати виникаючі загрози та попередити їх негативний вплив. Узгоджене та своєчасне застосування стратегічних комунікацій має вирішальне значення в протистоянні загрозам в інформаційному просторі, стає джерелом активного розповсюдження інформації в засобах масової інформації та реагування на поширення неправдивої інформації. Нові виклики національної безпеці обумовлюють нагальну необхідність пошуку інструментарію. Дієвим, адекватним та комплексним інструментарієм такої взаємодії виступає система стратегічних комунікацій, яка дає можливість, залишаючись у межах демократичних практик і принципів, організувати ефективну відсіч деструктивним інформаційним кампаніям, які веде агресор [8].

Отже, можна вважати, що однією з головних складових ефективної протидії інформаційній агресії повинна стати організація результативного моніторингу, аналізу, обробки та прогнозування, що так само дасть кваліфіковане своєчасне реагування та блокування негативних наслідків. Зазначимо, що боротьба з дезінформацією можлива лише у співпраці з громадськими організаціями, науковими установами та інформаційно-аналітичними центрами, які, власне, мають найбільше напрацювань у цьому напрямі.

Не можна не погодитися з думкою Л. Чуприни, який слушно наголошує на тому, що інформаційно-аналітична робота є важливою умовою функціонування стратегічних комунікацій, прийняття ефективних управлінських рішень і має спрямовуватися на моніторинг й аналіз поточної

ситуації в інформаційному просторі, вироблення заходів, що здійснюються в контексті державної політики та передбачають зміну поведінкових й емоційних установок певних груп суспільства та окремих осіб. Неєфективна комунікація влади із суспільством є наслідком ряду причин та обставин, зокрема низького попиту з боку владних структур на систему стратегічних комунікацій, браку конкретики в організації механізмів та інструментів стратегічних комунікацій, повільності практичних кроків зі створення й просування гранд-наративів. Частково це пояснюється періодом становлення стратегічних комунікацій [9].

Так само Є. Валітова зазначає, що серед особливостей інформаційно-аналітичного супроводу стратегічних комунікацій важливе значення має участь аналітичних структур у розробленні ефективної стратегії антикризових комунікацій – власне стратегії завоювання контролю над суспільно-політичним дискурсом [10].

Таким чином, на нашу думку, сьогодні бібліотеки – це найдемократичніший соціальний інститут, який максимально забезпечує вільний, рівноправний доступ до максимально повної та достовірної інформації. До того ж провідні бібліотеки України нині мають потенціал для швидкого перетворення на електронні інформаційні центри принципово нової якості і однією з головних рис яких є незалежність від тієї чи іншої політичної сили. Тепер важливу роль відіграють саме незалежні аналітичні служби. Наразі, як ніколи, від чиновників на всіх рівнях вимагають поінформованих та обґрунтованих рішень. Отже, зростає попит на незалежні інформаційно-аналітичні дані й оцінки, розробки, висновки та пропозиції. Серед структур, які у своєму складі мають такі незалежні аналітичні служби, як ФПУ, НЮБ та СІАЗ, і які надають послуги у сфері інформації, є Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського, яка продовжує послідовно впроваджувати систему стратегічних комунікацій [11].

У рамках своїх проєктів ФПУ, НЮБ та СІАЗ впроваджують процеси моніторингу, відбору, аналізу, стратегування, планування, прогнозування та імплементації стратегічних повідомлень у щоденну операційну роботу, що зумовлює досягнення окреслених завдань методами та засобами комунікації. Загалом розвиток та використання стратегічних комунікацій – це дієвий та ефективний механізм у протидії інформаційним загрозам. Адже тепер триває інформаційна війна, яка істотно позначилася на сучасні комунікаційні процеси. Оперативна та продуктивна комунікація на усіх рівнях сьогодні окреслює дуже важливе значення в діяльності організацій.

Сьогодні ФПУ, НЮБ та СІАЗ виконують функції з оперативного реагування на певні зміни в політиці, економіці, соціальній сфері, а також

прогнозування таких змін і надання рекомендацій щодо уникнення небажаних ситуацій як для держави в цілому, так і для окремої галузі. Діяльність СІАЗ, як одного з підрозділів головної бібліотеки України, має ряд переваг, головною з яких є доступ до величезних масивів інформації у фондах бібліотеки – як спеціальної літератури, так і періодичної преси, у тому числі й провідних зарубіжних видань. Головним джерелом оперативної інформації для співробітників ФПУ, НЮБ та СІАЗ є відбір як вітчизняних, так і зарубіжних повідомлень з електронних джерел для уявлення та вчасного реагування на нагальні суспільні та політичні проблеми [11].

Як слушно зауважує В. Медведєва, зростаюче значення саме бібліотечних установ в інформаційному супроводі державних владних інститутів, суспільства обумовлено тим, що в бібліотеках протягом останнього десятиріччя спостерігалось найбільш помітне вдосконалення методів управління інформацією і введення її в активний обіг. Саме фахівці, які працюють у ФПУ, НЮБ та СІАЗ, аналізуючи інформацію та проводячи паралелі, мають можливість оперативно виводити закономірності й прогнозувати ситуацію як у країні чи в певному регіоні, так і в окремій галузі чи на підприємстві, бо мають для цього у своєму розпорядженні значні інформаційні ресурси. Зазначимо, що ФПУ, НЮБ та СІАЗ за роки своєї діяльності створили власний потужний інформаційний архів на електронних носіях, який успішно використовується як банк даних у повсякденній роботі й надає можливість оперативно та ефективно виконувати завдання замовників – виконавчої влади й суспільства [12].

Зауважимо, що в результаті вже проведеної роботи таких служб, як ФПУ, НЮБ та СІАЗ в інформаційному просторі систематично з'являються інформаційно-аналітичні проєкти стратегічного рівня: «Громадська думка про правотворення», «Конституційний процес в Україні: політико-правові аспекти», «Україна: події, факти, коментарі», «Шляхи розвитку української науки», «Соціальні мережі як чинник інформаційної безпеки», «Стратегія сталого розвитку України-2030», «“Стратегія-2020”: інформаційні технології в державному управлінні», «Україна у відгуках зарубіжної преси», «Інститут президентства в зарубіжних ЗМІ», «Резонанс», «Конституційна Асамблея: політико-правові аспекти діяльності», «Безпека підприємництва», «Економічна діяльність: нові орієнтири і ризики» та ін.

При роботі з цими проєктами, співробітники дотримуються принципу оперативності виконання інформаційних запитів, принципу достовірності та високої інформаційної якості повідомлень. Аналіз суспільно-політичної ситуації на вітчизняному та зарубіжному інформаційному

просторі є ключовим та необхідним компонентом забезпечення продуктивної роботи будь-якого державного органу.

Можна погодитись із думкою О. Симоненко, яка наголошує на тому, що діяльність бібліотек як джерела інформаційної підтримки наукових досліджень у політиці, є надзвичайно важливим чинником раціональної організації ефективних реформ. Також це означає більшу відкритість інформації для громадян, втілення в життя конституційного права на вільний доступ й отримання інформації для широкого кола користувачів [13]. Про значущість інформаційно-бібліотечного обслуговування зауважує також В. Горовий: «Як свідчить не тільки наш вітчизняний досвід, а й, перш за все, досвід зарубіжжя, розвиток суспільства на базі мобільної інформатизації приводить не тільки до зростання ролі інформації в системі стратегічних ресурсів кожної з країн, але і виводить системи бібліотечних установ у число найбільш значущих, з точки зору задоволення соціальних потреб суспільства, джерел формування і наповнення інформаційного середовища, у якому розвивається суспільство. Нині рівень інформаційно-бібліотечного обслуговування входить у число найважливіших показників, що характеризують загальний рівень соціально-економічного розвитку країни» [14].

Сьогодні функції бібліотек та інформаційно-аналітичних підрозділів, на думку Л. Чуприни, відрізняються від завдань, які були на них покладено ще кілька років тому. Наразі вони повинні надавати актуальну інформацію для політичної роботи парламенту. Якщо раніше депутатам необхідно було працювати з великою кількістю книжок і періодичних видань для прийняття поінформованих рішень, то сьогодні доступ до інформації через бази даних і вебсайти є значно простішим. Тому актуальним викликом для бібліотек та інформаційно-аналітичних служб є продукування й пошук найбільш підходящої та структурованої інформації, потрібної для роботи комітетів і депутатів. Як бачимо, наразі проблемою є не брак інформації, а надання потрібних для парламентарів структурованих повідомлень. Незважаючи на наявні виклики, масштаби використання ресурсів бібліотек та інформаційно-аналітичних служб є досить великими [9].

Отже, результативність функціонування стратегічних комунікацій в умовах активізації глобальних інформаційних впливів зумовлює загальну стабільність соціальних структур на загальнодержавному і національному рівнях, стійкість до негативних для розвитку цих структур зовнішніх інформаційних впливів, сприяє успішній реалізації державної програми інформатизації. Так само якість функціонування стратегічних комунікацій значною мірою залежить від донесення суспільству змісту

скоординованої державної політики, загальнонаціональних духовно-ціннісних орієнтирів, необхідного масиву інформації для ефективного суспільного розвитку. Виконання аналітичної роботи сприятиме досягненню головної мети – прийняття якісних законодавчих рішень, підвищення ефективності циркуляції якісно-правдивої інформації, а також удосконалення та визначення перспектив подальшого розвитку держави та суспільства в цілому. Також потрібно проводити системні науково-аналітичні дослідження, які будуть корисними, новими та актуальними для України в умовах ведення гібридної війни з боку Російської Федерації.

Також зазначимо, що Україні потрібно активно просувати свої інтереси за межами своєї країни, бути постійно представленою у світовому інформаційному просторі, при цьому не забуваючи про системний захист власного інформаційного поля. В умовах агресії проти України така інформаційна діяльність є важливою та надскладною. Тому, беручи за приклад кращі практики наших зарубіжних колег, Україна зможе прискорити ці процеси та уникнути певних помилок.

Щодо ефективності діяльності бібліотек, то вони дедалі більше залежать від упровадження активних форм роботи, пов'язаних із відбором необхідної для замовника інформації, підготовкою її для використання в найзручнішій для користувача формі, виконанням змістового аналізу цієї інформації тощо. А це означає, що інформаційно-аналітичні форми роботи сьогодні є найефективнішими та найперспективнішими. Швидке реагування на зміст замовлення, оперативна доставка – усе це збільшить продуктивність такої роботи. Саме інформаційно-аналітичні послуги повинні лягти в основу розвитку сучасних книгозбірень, а інформаційно-аналітична діяльність у системі бібліотечного обслуговування – стати найпріоритетнішою, бо інформація вже давно є товаром, який може і повинен стати джерелом прибутку бібліотечних установ.

Список бібліографічних посилань

1. Богданов С. Стратегические коммуникации: концептуальные подходы и модели для государственного управления. *Cyberleninka*. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/strategicheskie-kommunikatsii-kontseptualnye-podhody-i-modeli-dlya-gosudarstvennogo-upravleniya/viewer>.
2. Закіров М. Стратегічні комунікації у сучасному світі. *Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В. І. Вернадського*. Київ, 2019. Вип. 52. С. 24–34. <https://doi.org/10.15407/np.52.024>.
3. Попова Т. Стратегічні комунікації у США: 80% реальних дій

і лише 20% слів. *Детектор медіа*. URL: <https://detector.media/infospace/article/130925/2017-10-13-strategichni-komunikatsii-u-ssha-80-realnykhdii-i-lyshe-20-sliv/>.

4. Шуляк А. Стратегічні комунікації в міжнародних відносинах. *Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії*. URL: <https://relint.vnu.edu.ua/index.php/relint/article/view/99>.

5. Виноградова Е. Роль стратегической коммуникации в международных отношениях. *Международная жизнь*. URL: <https://interaffairs.ru/jauthor/material/1085>.

6. Цветкова Н. Публичная дипломатия США от «мягкой силы» к «диалоговой пропаганде». *Международные процессы*. URL: <http://intertrends.ru/system/Doc/ArticlePdf/730/Tsvetkova-42.pdf>.

7. Щур М. «Це надовго»: Україна створює Центр протидії дезінформації. *Радіо Свобода*. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/centr-proty-diji-dezinformaciji-rosiji/31112156.html>.

8. Про затвердження Концепції стратегічних комунікацій Міністерства оборони України та Збройних Сил України від 22 листопада 2017. Наказ № 612 від 22.11.2017. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0612322-17#Text>.

9. Чуприна Л. Особливості інформаційно-аналітичного супроводу стратегічних комунікацій. *Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В. І. Вернадського*. 2019. Вип. 52. С. 185–198. <https://doi.org/10.15407/np.52.185>.

10. Валитова Е. Основные риски виртуальных социальных коммуникаций: угроза распространения идеологии ИГИЛ. *Саратов. нац. исследов. гос. у-т им. Н. Г. Чернышевского*. URL: https://www.sgu.ru/sites/default/files/textdocsfiles/2018/09/04/strategicheskie_kommunikacii_2018.pdf.

11. Карашук О. Бібліотечні інформаційно-аналітичні центри в забезпеченні ухвалення управлінських рішень (на прикладі СІАЗ НБУВ). *Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В. І. Вернадського*. 2017. Вип. 48. С. 351–361. <https://doi.org/10.15407/np.48.351>.

12. Медведєва В. Шляхи вдосконалення інформаційно-аналітичного забезпечення владних структур. *Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В. І. Вернадського*. Київ, 2009. Вип. 25. С. 155–161. URL: <http://nbuviar.gov.ua/images/naukprazi/25.pdf>.

13. Симоненко О. Роль бібліотек та інформаційно-аналітичних служб у супроводі роботи сучасного парламенту: зарубіжний досвід. *Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В. І. Вернадського*. 2019. Вип. 52. С. 297–310. <https://doi.org/10.15407/np.52.297>.

14. Горовий В. Соціальні інформаційні комунікації, їх наповнення і ресурс : монографія. Київ, 2010. 230 с. URL: <http://nbuviap.gov.ua/images/nauk-mon/MonGor.pdf>.

References

1. Bogdanov, S. Strategicheskie kommunikacii: konceptualnye podhody i modeli dlja gosudarstvennogo upravlenija [Strategic communications: conceptual approaches and models for public administration]. *Cyberleninka*. Retrieved from <https://cyberleninka.ru/article/n/strategicheskie-kommunikatsii-kontseptualnye-podhody-i-modeli-dlya-gosudarstvennogo-upravleniya/viewer> [in Russian].

2. Zakirov, M. (2019). Stratehichni komunikatsii u suchasnomu sviti [Strategic Communications in the Modern World]. *Naukovi pratsi Natsionalnoi biblioteky Ukrainy imeni V. I. Vernadskoho – Transactions of V. I. Vernadsky National Library of Ukraine*, 52, 24–34. <https://doi.org/10.15407/np.52.024> [in Ukrainian].

3. Popova, T. Stratehichni komunikatsii u SShA: 80% realnykh dii i lyshe 20% sliv [Strategic communications in the USA: 80% of real actions and only 20% of words]. *Detektor media – Detector Media*. Retrieved from <https://detector.media/infospace/article/130925/2017-10-13-strategichni-komunikatsii-u-ssha-80-realnykh-diy-i-lyshe-20-sliv/> [in Ukrainian].

4. Shuliak, A. Stratehichni komunikatsii v mizhnarodnykh vidnosynakh [Strategic communications in international relations]. *Mizhnarodni vidnosyny, suspilni komunikatsii ta rehionalni studii – International Relations, Public Communications and Regional Studios*. Retrieved from <https://relint.vnu.edu.ua/index.php/relint/article/view/99> [in Ukrainian].

5. Vinogradova, E. Rol strategicheskoy kommunikacii v mezhdunarodnykh otnoshenijah [The role of strategic communication in international relations]. Retrieved from <https://interaffairs.ru/jauthor/material/1085> [in Russian].

6. Cvetkova, N. Publichnaja diplomatija SShA ot «mjagkoj sily» k «dialogovoj propaganda» [US public diplomacy from «soft power» to «dialogue propaganda»]. *Mezhdunarodnye processy – International Processes*. Retrieved from <http://intertrends.ru/system/Doc/ArticlePdf/730/Tsvetkova-42.pdf> [in Russian].

7. Shchur, M. «Tse nadovho»: Ukraina stvoriue Tsentr protydii dezinformatsii [«This is for a long time»: Ukraine creates the Center for countering disinformation]. *Radio Svoboda – Radio Liberty*. Retrieved from <https://www.radiosvoboda.org/a/centr-protydiji-dezinformaciji-rosiji/31112156.html> [in Ukrainian].

8. Pro zatverdzhennia Kontseptsii stratehichnykh komunikatsii Ministerstva oborony Ukrainy ta Zbroinykh Syl Ukrainy vid 22 lystopada 2017. Nakaz No. 612 vid 22.11.2017 [On approval of the Concept of strategic communications of the Ministry of Defense of Ukraine and the Armed Forces of Ukraine dated November 22, 2017. Order No. 612 of 22.11.2017]. *Verkhovna Rada Ukrainy. Zakonodavstvo Ukrainy – Verkhovna Rada of Ukraine. Legislation of Ukraine*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0612322-17#Text> [in Ukrainian].

9. Chupryna, L. (2019). Osoblyvosti informatsiino-analitychnoho suprovodu stratehichnykh komunikatsii [Characteristics of Information and Analytical Support of Strategic Communications]. *Naukovi pratsi Natsionalnoi biblioteki Ukrainy imeni V. I. Vernadskoho – Transactions of V. I. Vernadsky National Library of Ukraine*, 52, 185–198. <https://doi.org/10.15407/np.52.185> [in Ukrainian].

10. Valitova, E. Osnovnye riski virtualnykh socialnykh kommunikacij: ugroza rasprostraneniya ideologii IGIL [The main risks of virtual social communications: the threat of spreading the ideology of ISIS]. *Saratovskij nacionalnyj issledovatel'skij gosudarstvennyj universitet imeni N. G. Chernyshevskogo – N. G. Chernyshevsky National Research Saratov State University*. Retrieved from https://www.sgu.ru/sites/default/files/textdocsfiles/2018/09/04/strategicheskie_kommunikacii_2018.pdf [in Russian].

11. Karashchuk, O. (2017). Bibliotichni informatsiino-analitychni tsentry v zabezpechenni ukhvalenniia upravlinskykh rishen (na prykladi SIAZ NBUV) [Library Information and Analytical Centers for Provision of Management Decisions (case of Information and Analytical Support Service, VNLU)]. *Naukovi pratsi Natsionalnoi biblioteki Ukrainy imeni V. I. Vernadskoho – Transactions of V. I. Vernadsky National Library of Ukraine*, 48, 351–361. <https://doi.org/10.15407/np.48.351> [in Ukrainian].

12. Medvedieva, V. (2009). Shliakhy vdoskonalenniia informatsiino-analitychnoho zabezpechenniia vladnykh struktur [Ways to improve information and analytical support for government structures]. *Naukovi pratsi Natsionalnoi biblioteki Ukrainy imeni V. I. Vernadskoho – Transactions of V. I. Vernadsky National Library of Ukraine*, 25, 155–161. Retrieved from <http://nbuviap.gov.ua/images/naukprazi/25.pdf> [in Ukrainian].

13. Symonenko, O. (2019). Rol bibliotek ta informatsiino-analitychnykh sluzhbb u suprovodi roboty suchasnoho parlamentu: zarubizhnyi dosvid [The Role of Libraries and Information-Analytical Services in Support the Work of the Modern Parliament: Foreign Experience]. *Naukovi pratsi Natsionalnoi biblioteki Ukrainy imeni V. I. Vernadskoho – Transactions of V. I. Vernadsky*

National Library of Ukraine, 52, 297–310. <https://doi.org/10.15407/np.52.297> [in Ukrainian].

14. Horovyi, V. (2010). Sotsialni informatsiini komunikatsii, yikh napovnennia i resurs [Social information communications, their content and resource]. Kyiv. Retrieved from <http://nbuviap.gov.ua/images/nauk-mon/MonGor.pdf> [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 02.04.2021.

Oksana Karaschuk,

Junior Researcher,

V. I. Vernadsky National Library of Ukraine,

3 Holiivskyi Ave., Kyiv 03039, Ukraine

e-mail: karaoksana@ukr.net

<https://orcid.org/0000-0003-2929-3858>

Libraries in Information and Analytical Support of Strategic Communications

A number of scientific works on the problem of global information space and understanding of current trends in the development of the system of strategic communications, as well as the importance of information and analytical activities of library departments, are analyzed. Due to the growing information threats, the question arose of ensuring the protection of state own information space, which the state should take care of not only within its country, but also in the international information space. It is proved that for constant counteraction to destructive information influences, constant monitoring, analysis, estimation and forecast of both Ukrainian and foreign information messages in electronic mass media are required. The article emphasizes that in connection with the process of armed and information aggression of the Russian Federation against Ukraine, it is urgent to counteract the situation, refute misinformation, disseminating reliable messages in all media as much as possible. It is noted that researchers see that the intensification of strategic communications in Ukraine is largely the result of the Russian Federation hybrid war against Ukraine. It is proved that information and analytical work is an important requirement for functioning of strategic communications, and the leading libraries of Ukraine are the most democratic social institution, which provides free, equal access to the most complete and reliable information. Thus, the demand for independent information and analytical products is growing. The activity of information and analytical subdivisions of V. I. Vernadsky National Library of Ukraine includes the projects on strategic level, samples of the projects are described. It is also emphasized that the value and efficiency of information and analytical work depends on the efficiency of an order processing and event forecasting.

Keywords: information, information space, strategic communications, state, library, analytics, information-analytical services.